

תת"ע 8353/03/17 - מדינת ישראל נגד הייב הייב

בית משפט השלום לתעבורה בנצרת
תת"ע 8353-03-17 מדינת ישראל נ' הייב הייב

לפני המאשימה	כבוד השופט בסאם קנדלפת מדינת ישראל
הנאשם	נגד הייב הייב

גזר דין

הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירה של נהיגה ברכב ללא רישיון נהיגה תקף, בניגוד לסעיף 10(א) לפקודת התעבורה.

על פי עובדות כתב האישום ומטיעוני הצדדים עולה כי ביום 10.3.2017 נהג הנאשם רכב, כאשר רישיון הנהיגה שלו פקע ולא חודש מאז שנת 2010, עקב צבירת חובות ובשל הגבלה שהוטלה עליו לפי חוק ההוצאה לפועל. לאחרונה, הצליח הנאשם להסדיר את חובותיו ולהסיר את ההגבלה שהוטלה עליו, וכך הוא חידש את רישיונו והיום הוא מחזיק ברישיון נהיגה כחוק אשר בתוקף עד שנת 2027.

הנאשם תיקן אפוא את דרכו, השתקם לאחר שהשקיע מאמצים רבים והסיכוי להישנות העבירה אינו קיים עוד.

אמנם, העבירה שבה הורשע הנאשם היא עבירה חמורה ועיקר הדגש בענישה בעבירות מסוג זה מושם על הערך החברתי המוגן, הוא הערך בדבר שלטון החוק וכיבוד החוק. אך לא למותר לציין בהקשר זה כי מעבר לפגיעה בערך המוגן האמור - שהיא חמורה בפני עצמה ואין להקל בה ראש - התנהגותו של הנאשם לא סיכנה את המשתמשים בדרך ולא פגעה בבטיחות התנועה בדרכים. שהרי ההגבלה שהוטלה על חידוש רישיונו של הנאשם שימשה אך אמצעי כפייה לאכיפת פירעון חובותיו ולא נבעה מסיבות הקשורות בכושרו של הנאשם לנהוג. ככלל, ובהינתן תקופת פקיעת הרישיון שהיא קצרה מ-10 שנים, ועל רקע ביטול תקנה 172א לתקנות התעבורה (ביום 22.2.2017 - ראו: תקנות התעבורה (תיקון מס' 5), התשע"ז-2017, ק"ת 7779), חידוש רישיון הנהיגה במקרה כזה לתקופה של 10 שנים (תקנה 173(א) לתקנות התעבורה) אינו מותנה בעמידתו של מבקש רישיון הנהיגה במבחן עיוני או מעשי בנהיגה, אלא כרוך רק בהליך טכני - כמעט אוטומטי - שנעשה על ידי תשלום האגרה שנקבעה לכך (תקנה 174(א) לתקנות התעבורה; וראו לעניין זה סעיף 4(א)(2) להוראות נוהל לחיוב במבחנים מיום 17.9.2017 של משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, אגף הרישוי).

במקרה דנן, וללא קשר לתקופת פקיעת הרישיון, על הנאשם הוטלו אמצעי תיקון בשל נקודות שנרשמו לחובתו לפי שיטת הניקוד, אך אלה לא כללו מבחן מעשי בנהיגה. מכל מקום, ניתן לומר כי מקרה זה, אינו דומה בנסיבותיו למקרה שנדון על ידי כבוד השופטת אילונה אריאלי בעניין עפ"ת 32401-05-18 (מחוזי נצרת) מדינת ישראל נ' אליהו (2018), שם תקופת הפקיעה עלתה על 10 שנים והנאשם שם חוייב במבחן עיוני ומעשי בנהיגה כתנאי לחידוש רישיונו - כך, לעניות דעתי, הבדל זה מצדיק תוצאה עונשית שונה.

במאזן השיקולים, סבורני כי מתחם העונש ההולם למעשה העבירה שביצע הנאשם, בנסיבותיו, עומד על מאסר - בין מאסר שכולו על תנאי לבין מאסר בפועל לתקופה של 6 חודשים, בנוסף לפסילה בפועל לתקופה שבין 3 חודשים לשנתיים, ועונשים נלווים.

ובאשר לגזירת דינו של הנאשם שבפניי, וחרף עברו המכביד והמאסר המותנה התלוי ועומד כנגדו, שוכנעתי כי נסיבותיו המיוחדות של הנאשם מצדיקות התחשבות בו והקלה משמעותית בעונשו. מסקנה זו נתמכת בהמלצות שירות המבחן בעניינו של הנאשם ובשיקולי שיקומו הגוברים על השיקולים התומכים במיצוי הדין עמו. יש לציין, כי שיקומו של הנאשם אינו עניין פרטי שלו בלבד, אלא זהו אינטרס של כלל החברה שהנאשם יחזור למוטב ולא יתדרדר חזרה לתהום שספק אם יצליח לצאת ממנה שוב בעתיד. הטלת עונש מאסר בפועל על הנאשם, אף אם בדרך של עבודות שירות, תוציא את הנאשם ממעגל העבודה ותגרום לקריסה טוטאלית במצבו הכלכלי הקשה ממילא ותהפוך אותו לנטל על החברה - וכך שכר העונש יצא בהפסד. הנאשם הסדיר את חובותיו והוא מחויב לעמוד בצו התשלומים החודשי, ומתקשה אני לראותו מצליח בכך אם אורה על הפעלת המאסר על תנאי התלוי ועומד כנגדו. אכן, זהו האינטרס של החברה לעודד את הנאשם בדרכו ולאפשר לו להמשיך לעבוד ולהתקיים בכבוד תוך עמידה בפירעון חובותיו ולהימנע מהכשלתו והכנסתו למצב שבו יחדל מכך חזרה למצב הקודם שהיה שריו בו במשך כ- 8 שנים.

ברור כי אין בכך כדי לפטור כליל את הנאשם מעונש, אך יש בכך לדעתי נימוק משמעותי להקלה בעונש, תוך שימת הדגש בצד השיקומי של הענישה, לבל ייקלע הנאשם שוב לאותו מעגל שוטה של ביצוע עבירות של נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף וריצוי עונשים בגין, והדברים ברורים. הטלת צו של"צ כפי המלצת שירות המבחן תהווה, בנסיבות תיק זה, עונש חינוכי-הרתעתי ראוי והולם שכרוכה בו גם תרומה משמעותית לחברה.

הצלחתו של הנאשם לעלות על דרך המלך, חרף הקשיים הרבים שעמדו בפניו כמפורט בתסקיר המבחן שהוגש בעניינו ובטיעוני הסנגורית המלומדת, עו"ד אדל דדון, והמאמצים שהוא השקיע עד להחזרת רישיונו לאחר כ- 8 שנות פקיעה, מעוררים תחושת הערכה כלפיו. בית המשפט לא ישים לאל את כל מאמצי השיקום שהנאשם עשה בדרך של הטלת עונש כזה שיהיה בו משום מכה הרסנית כלפיו ואין בה כל תועלת חברתית.

ההכרעה במקרה שבפנינו תלויה במידה רבה גם ב"תנאי הארץ ויושביה" והענישה צריך להתאימה לכך. נכון לחודש יוני 2018, לא חודשו רישיונותיהם של 565 אלף נהגים מתוך 4.7 מיליון בעלי רישיון נהיגה במדינת ישראל (ראו מאמרו של ד"ר אברהם טננבוים, שופט תעבורה בדימ' בבית משפט השלום בירושלים: "אין מחסור בנהגים מקצועיים - אלא שלילת רישיונות מיותרת" עיתון "דה מרקר" מיום 18.7.2018). מספרם העצום של הנהגים הבלתי מורשים בישראל מקים אינטרס ציבורי ראשון במעלה להחזרת אותם נהגים למעגל הנהגים הנורמטיביים והשאריתם הרחק ממעגל החובות.

השגת תכלית זו אינה אינטרס אישי של הנאשם בלבד אלא עניין של כלל החברה כאמור והיא ניתנת לביצוע במקרה דנן באמצעות הטלת ענישה אשר תשים את הדגש בצד השיקומי ותמנע שלילת רישיונו של הנאשם מחדש.

העבירה שעבר הנאשם נעברה כאמור על רקע של מצב כלכלי קשה, לא נלוו אליה עבירות נוספות, ואין בינה לבין כושרו של הנאשם לנהוג ולא כלום. הנאשם הצליח לפרוץ את מעגל החובות, הסיר את ההגבלות שהוטלו עליו וחידש את רישיונו. כך יכולתו לנהל שגרת חיים תקינה ולהשתלב בשוק העבודה ובחברה בכלל השתפרה וסיכויי לשיקום גמור הם טובים מאוד. הנאשם כבר שילם את המחיר (תרתי משמע) בתקופת ההגבלה שהוטלה עליו ושלילת רישיונו מחדש תוריד לטמיון את הישגי השיקום, אשר מפירותיהם עתידים ליהנות הנאשם והציבור בכללותו.

החברה הישראלית אינה חסרה אפוא נהגים בלתי מורשים, אלא חסרה נהגים כדוגמתו של הנאשם אשר ידע להשתקם ולחזור לחיים מועילים ונורמטיביים ויש לעודד אותו על כך.

מחקרים מראים כי לאנשים החיים בעוני ואף למי שמצבם מעט טוב יותר קיים קושי מובנה לשרוד כלכלית. לרוב, החובות נוצרים מפאת הפער הקבוע בין צורכי חיים בסיסיים לבין רמת ההכנסה משכר. מחקר של רשות האכיפה והגביה שפורסם לאחרונה (ביום 6.1.2019) מגלה כי למחצית מפושטי הרגל נפתחים מחדש תיקים בלשכות ההוצאה לפועל. מצבם של הנהגים-החייבים-המשתקמים הוא אפוא כה רגיש ושברירי שחובתנו כחברה לשמור עליהם מהתדרדרות חוזרת למצבם הקודם העגום מקבלת משנה תוקף ומחייבת אותנו להיזהר שבעתיים משלילת רישיונם בחזרה אלא אם כן נהיגתם מסוכנת לציבור - ואין היא בענייננו.

לפיכך, יש מקום לעודד את הנאשם להמשיך בדרכו החיובית ולהתמיד באורח חיים יציב וקונסטרוקטיבי ולא להטיל עליו מאסר ואף לא לשלול את רישיונו מחדש ולהפכו שוב לנטל על החברה - כך שכר העונש יצא בהפסד גמור לחברה ולמשק בכלל.

לאור האמור, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

1. אני מחייב את הנאשם בצו שיעשה, בשעות הפנאי שלו וללא שכר, שירות לתועלת הציבור, בהיקף של 120 שעות, בהתאם לתכנית שהוגשה על ידי שירות המבחן לתיק בית המשפט.

לבקשת עיכוב הביצוע של התובע, צו זה ייכנס לתוקפו בתום 45 ימים מהיום.

2. אני מורה על הארכת מאסר על תנאי של 4 חודשים אשר הוטל על הנאשם ביום 21.8.2016 במסגרת תיק פ"ל 4168-09-15, לתקופה של שנה נוספת.

3. אני מורה על הארכת פסילה על תנאי של 6 חודשים אשר הוטלה על הנאשם ביום 21.8.2016 במסגרת תיק פ"ל 4168-09-15, לתקופה של שנה נוספת.

זכות ערעור תוך 45 יום מהיום.

המזכירות תמציא גזר דין זה לשירות המבחן.

ניתן היום, י"ג אדר א' תשע"ט, 18 פברואר 2019, במעמד הנאשם ובא כוח המאשימה, עו"ד עלאא שאהין.